

PŘIPOMÍNKY

k materiálu Ministerstva průmyslu a obchodu Návrh zákona o požadavcích na přístupnost služeb

V Praze dne 4. února 2022
Č. j.: 10/6000/2022

A. Obecné zásadní připomínky k předkládanému materiálu

Návrh zákona o požadavcích na přístupnost služeb je dílčí transpozicí Aktu přístupnosti. Ta část Aktu, která se týká přístupnosti výrobků, má být transponována novelou zákona o posuzování shody stanovených výrobků při jejich dodávání na trh. Předkládaný návrh zákona má dle předkladatele zajistit přístupnost některých služeb zejména osobám zdravotně postiženým a umožnit jim tak účinné zapojení do společnosti.

Návrh zákona o požadavcích na přístupnost služeb podle předkladatele nejde svými požadavky nad rámec unijního předpisu a většina zákona je doslova převzata z Aktu přístupnosti. Jednotlivá kritéria stanovují přílohy k návrhu nařízení k provedení zákona o požadavcích na přístupnost služeb. Tato kritéria jsou téměř doslova převzata z příloh k Aktu přístupnosti.

Z návrhu není možno zatím určit, jak rozsáhlé a finančně i systémově náročné budou změny v bankovních procesech – bude třeba uplatnit zásadu přiměřenosti.

Problém srozumitelnosti (přístupnosti) pro některé osoby s funkčním omezením (např. snížené kognitivní schopnosti) vzhledem ke specifiku - složitosti bankovních služeb (nakládání s peněžními prostředky, regulace vyžadující poskytnutí určitých informací) – bude na banky přenášet povinnosti, které by měly být zajištěny jinak, např. suplovat roli opatrovníka. Navíc již nyní ex

Zůstává bohužel zcela nevyřešeno, jak se má banka dozvědět (zjišťovat) informaci o handicapu klienta. Jak moc má být při zjišťování takových informací aktivní. Některé handicapy nemusí být patrné. Některé mohou nastat ex post. Jde o zvláštní kategorii osobních údajů ve smyslu GDPR, jejichž zpracování má speciální pravidla: je nutné naplnit některou z výjimek dle čl. 9 odst. 2 GDPR. Výslovný souhlas se v tomto nejvíce jako vhodný postup, jelikož pro povinné osoby by to zároveň byla právní povinnost. Toto je nutné vypořádat před přijetím zákona.

Jednotlivá kritéria uvedená v přílohách k návrhu nařízení jsou převzata z příloh k Aktu přístupnosti, s výjimkou přílohy č. 4 návrhu nařízení (Kritéria funkčnosti), kde oproti Aktu chybí položka „minimalizace rizika spuštění fotosenzitivních reakcí“. Z návrhu ani Důvodové zprávy nelze zjistit, zda se jedná o záměr a jaký je jeho účel.

B. Konkrétní zásadní připomínky k předkládanému materiálu

1. Připomínka k § 2 Oblast působnosti

Požadujeme doplnit navrhované znění § 5 o odstavec 5 takto:

„(5) Tímto zákonem nejsou dotčena ustanovení jiných právních předpisů, které stanovují formu a obsah sdělení informací spotřebiteli takovým způsobem, že se od něj nemůže poskytovatel služeb odchýlit.“

Odůvodnění:

Navrhuje se doplnit § 2 o odstavec 5, aby se najisto stanovilo, že požadavky na přístupnost se netýkají ustanovení jiných právních předpisů, která jednotně upravují způsob sdělování informací spotřebitelům, např. ESIP u hypotečních úvěrů, KID u strukturovaných retailových investičních produktů a pojistných produktů s investiční složkou, a podobně.

2.Připomínka k § 6 odst. 1

Požadujeme doplnit § 6 odst. 1 takto:

*„(1) Poskytovatel služby uvede ve všeobecných podmínkách pro poskytování služeb, ~~nebo~~ v obdobném dokumentu **nebo na svých internetových stránkách** informace, které hodnotí, jak služba splňuje požadavky na přístupnost podle § 4, včetně popisu jednotlivých požadavků na přístupnost.“*

Odůvodnění:

Navrhované znění staví na jisto, že ke splnění uvedeného požadavku může poskytovatel služby kromě všeobecných obchodních podmínek nebo obdobného dokumentu využít rovněž svých internetových stránek.

Jsme toho názoru, že všeobecné obchodní podmínky mají být svým obsahem smluvním dokumentem. Všeobecné obchodní podmínky by neměly sloužit k deklaracím o plnění právních předpisů a měly by co nejefektivněji předat spotřebiteli informace o jeho službě a závazcích. Všeobecné obchodní podmínky by měly být primárně dokumentem určeným spotřebiteli, nikoliv regulátorům. V určitých regulovaných oblastech (spotřebitelské úvěry, platební služby, investiční služby) již nyní z důvodů regulačních požadavků obsahují obchodní podmínky značné množství informací, které nepřiměřeně zatěžují spotřebitele. Délka smluvní dokumentace bývá hodnocena negativně (viz <https://www.clovekvtisni.cz/index-odpovedneho-uverovani-listopad-2021-8241gp>). V těchto oblastech tak může paradoxně docházet k situacím, že spotřebitel kvůli délce obchodních podmínek rezignuje na jejich přečtení a seznámení se s nimi.

Mnoho institucí již všeobecné obchodní podmínky nepoužívá z různých důvodů, jedním z nich však je rovněž informační přetížení spotřebitele. Pro tyto společnosti by tak znamenalo včlenit informace o hodnocení požadavků na přístupnost do tzv. „produktových“ podmínek nebo smluv, které se vztahují vždy pouze ke konkrétnímu službě. To opět vede k informačnímu přetížení.

Jsme toho názoru, že stejný cíl by splnilo uveřejnění těchto nových informací na internetových stránkách, které se ostatně v různých oblastech k tomuto účelu využívají (srov. § 92 zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru). Internetové stránky mohou být zařazeny pod pojem „obdobný dokument“ ve smyslu směrnice. S ohledem na to, že pojem všeobecných obchodních podmínek ani obdobného dokumentu není jasně definován, jsme toho názoru, že navržená úprava je v souladu se směrnicí. Uvedené doplnění tak má předcházet právní nejistotě.

3.Připomínka k §15 odst. 1

Požadujeme upravit § 15 odst. 1 takto:

*„Poskytovatel služeb může do 28. června 2030 poskytovat služby s použitím výrobků, které k používání obdobných služeb používal přede dnem nabytí~~m~~ účinnosti tohoto zákona a které přede dnem nabytí~~m~~ účinnosti tohoto zákona byly uvedeny na trh. **Pokud tyto výrobky splňují požadavky na přístupnost dle zákona upravujícího posuzování shody stanovených výrobků při jejich***

dodávání na trh a příslušného nařízení vlády, může je poskytovatel služeb používat k poskytnutí služeb i po uvedeném datu.

Odůvodnění:

Navrhuje se odstavec 1 § 15, který se týká přechodných ustanovení, doplnit o větu druhou, která umožní využívat výrobky používané před dnem nabytí účinnosti zákona za podmínky, že splňují požadavky na přístupnost, i po skončení přechodného období.

4.Připomínka k § 15 odst. 2

Navrhujeme navrhované znění § 15 odst. 2 nahradit takto:

„(2) Smlouvy o poskytování služeb uzavřené přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona zůstávají v platnosti do konce jejich platnosti, nejdéle však do 28. června 2030. Poskytovatel služeb je povinen do 28. června 2030 uvést do souladu s tímto zákonem smlouvy o poskytování služeb uzavřené přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona. Pokud tyto smlouvy splňují požadavky na přístupnost stanovené tímto zákonem a příslušným nařízením vlády, zůstávají platné i po tomto datu. Neuvedení smluv o poskytování služeb uzavřených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona do souladu s tímto zákonem nezpůsobuje neplatnost takových smluv.“

Odůvodnění:

Navržená úprava je nelogická a znamenala by zásadní narušení smluvních vztahů v ekonomice. Smlouvy uzavřené před účinností zákona by dne 28. 6. 2030 přestaly platit, což by mělo nedozírné dopady na celou ekonomiku – např. přestaly by platit smlouvy o hypotékách, smlouvy o platebních účtech, smlouvy o vkladech, smlouvy o investičních službách, smlouvy o elektronických komunikacích atd. Jednalo by se o právní diskontinuitu, jaká nemá v dějinách ČR období a jaká nenastala ani v roce 1918, ani v roce 1948 nebo 1989. Místo uvedené „revoluční“ změny navrhujeme, aby zákon stanovil, že poskytovatelé služeb jsou do 28. 6. 2030 povinni uvést do souladu s daným zákonem smlouvy o poskytování služeb uzavřené přede dnem nabytí účinnosti zákona. Neuvedení smluv o poskytování služeb uzavřených přede dnem nabytí účinnosti zákona do souladu se zákonem by nemělo způsobovat jejich neplatnost, která by dopadala na dotčené spotřebitele, ale měla by být důvodem pro uložení veřejnoprávní sankce poskytovateli služby (v uvedeném smyslu by bylo možné doplnit přestupek do § 13 zákona). Některé služby jsou poskytovány na dobu neurčitou, není důvodné platnost takové smlouvy pro spotřebitele ukončit z důvodu nesplnění podmínek pro přístupnost, pokud tato osoba nemá žádná zdravotní či jiná omezení.

5.Připomínka k §15 odst. 3

Požadujeme doplnit navrhované znění § 15 odst. 3 takto:

„(5) Samoobslužné terminály používané poskytovateli služeb v souladu s právním předpisy při poskytování služeb přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, mohou být při poskytování obdobných služeb využívány i nadále, a to až do konce jejich ekonomické životnosti, nejdéle však 20 let od počátku jejich používání. Pokud tyto samoobslužné terminály splňují požadavky na přístupnost stanovené tímto zákonem, zákonem upravujícím posuzování shody stanovených výrobků při jejich dodávání na trh a příslušnými nařízeními vlády, mohou být při poskytování služeb využívány i po uplynutí této doby.“

Odůvodnění:

Navrhuje se odstavec 3 přechodných ustanovení doplnit o větu druhou, která umožní využívat samoobslužné terminály používané před nabytím účinnosti zákona za podmínky, že splňují požadavky na přístupnost, i po skončení přechodného období.

6. Přípomínka k Příloze č. 2

Přípomínka k Příloze č. 2 písm. e) bodu ii) návrhu nařízení vlády k provedení zákon o požadavcích na přístupnost služeb:

ii) zajištění srozumitelnosti informací, ~~aniž by míra jejich složitosti překročila stupeň B2 (středně pokročilý) podle společného evropského referenčního rámce pro jazyky Rady Evropy.~~

Odůvodnění:

Společný evropský referenční rámec: učení, vyučování, hodnocení byl vytvořen za účelem vzájemného porovnání znalostí osob v oblasti vzdělání a znalosti cizích jazyků (Rada Evropy: „The Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment (CEFR) was designed to provide a transparent, coherent and comprehensive basis for the elaboration of language syllabuses and curriculum guidelines, the design of teaching and learning materials, and the assessment of foreign language proficiency.“). Společný evropský referenční rámec tedy nebyl vytvořen k tomu účelu, aby se jeho pomocí regulovaly podnikatelské subjekty a neměl by se využívat pro tyto účely, měl by se využívat pro účely, pro které byl vytvořen. Předmětem podnikání bank není výuka cizích jazyků, proto by se od nich nemělo vyžadovat, aby se řídily uvedenými požadavky. Banky Společný evropský referenční rámec nijak nepoužívají a ani nemají odpovídající know-how pro jeho aplikaci. Navíc by docházelo ke značné nerovnosti mezi různými sektory ekonomiky, pokud by se od bankovního sektoru začalo vyžadovat, aby se řídil Společným evropským referenčním rámcem. Je také nejasné, podle jaké metodiky by se měl Společný evropský referenční rámec aplikovat v bankovníctví a podle jaké metodiky by se měla jeho aplikace vyhodnocovat. Navíc je velmi diskutabilní, zda v případě poskytnutí povinných informací spotřebitelům v rámci jednání o některých bankovních produktech (např. spotřebitelský úvěr, investiční služby) bude možné ve všech případech požadavek srozumitelnosti/vnímatelnosti splnit, s ohledem na komplexnosti existující zákonné úpravy.

C. Doporučující připomínka k předkládanému materiálu

Přípomínka k Příloze č. 4

Příloha „Kritéria funkčnosti“, bod i), specifikuje, že srozumitelnost musí být zajištěna i s ohledem na osoby s omezenými kognitivními schopnostmi. § 3 odst. (1) a) návrhu zákona neposkytuje žádnou bližší definici takových osob, pouze uvádí, že osobami se zdravotním postižením jsou osoby mající dlouhodobé fyzické, duševní, mentální nebo smyslové postižení, které ve vzájemném působení s různými překážkami může bránit jejich plnému a účinnému zapojení do společnosti na rovnoprávném základě s ostatními. Vzhledem k tomu, že v souladu mezinárodní klasifikací nemocí může omezení kognitivních schopností u některých onemocnění z definice znamenat i např. neschopnost porozumět psanému textu jako takové, naplnění této povinnosti nejeví se jako dosažitelné ve všech případech týkajících se spotřebitele. Navrhujeme proto bližší specifikaci uvedených pojmů.